

**ПОСИЛЕННЯ
КОНСОЛІДАЦІЇ
СУСПІЛЬСТВА ТА РОЛІ
ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ
НА ШЛЯХУ ВСТУПУ
УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ
МОЛДОВА ДО
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

17-18 жовтня 2024 року

УДК 316+339.94
ББК 60.5+66.4

Соціологічна асоціація України
Південноукраїнське відділення САУ
Державний вищий навчальний заклад
**«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.
Д. Ушинського»**
Кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет психології, політології та соціології
Universitatea de Stat din Moldova
Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice
Centrul Sociologie și Psihologie Socială al ICJPS
Asociația Sociologilor și Demografilor din Republica Moldova

**«ПОСИЛЕННЯ КОНСОЛІДАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА РОЛІ
ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА ШЛЯХУ ВСТУПУ УКРАЇНИ
ТА РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ»**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

17-18 жовтня 2024 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

*ПОСИЛЕННЯ КОНСОЛІДАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА РОЛІ
ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА ШЛЯХУ ВСТУПУ УКРАЇНИ
ТА РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ:*
МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Рецензенти:

Інна ГОЛУБОВИЧ, докторка філософських наук, професорка, завідувачка кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Лілія ЯКОВЛЕВА, доктор політичних наук, професор, професор кафедри соціології Національного університету «Одеська Юридична Академія».

Рекомендовано Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Протокол № 5 від 28.11.2024 р

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – **Олена ЛІСЕЄНКО**, д. соц. н., професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), голова Південноукраїнського відділення САУ, Україна

Члени редколегії:

МОКАНУ Віктор, д. соц. н., директор Центру соціології та соціальної психології Інституту правових, політичних та соціологічних досліджень Державного університету Молдови, керівник Асоціації соціологів і демографів Республіки Молдова, Республіка Молдова

БОРІНШТЕЙН Євген, д. філос. н., професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), Україна

ПЕТІНОВА Оксана, д. філос. н., професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

АТАМАНЮК Зоя, д. філос. н., професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Посилення консолідації суспільства та ролі людського капіталу на шляху вступу України та Республіки Молдова до Європейського Союзу : матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Кишинев- м. Одеса, 17-18 жовтня 2024 року) / за ред. д. с. н., проф. Лісеєнко О. В. – 138 с.

Матеріали конференції представлені в авторській редакції мовою оригіналу

© Південноукраїнське відділення Соціологічної асоціації України, 2024

© Асоціація соціологів та демографів Республіки Молдова, 2024

ПРИХОДЬКО Олена	ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ГАРАНТ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	83
КАРИТКА Валерій	МОЛОДІЖНЕ ДОЗВІЛЛЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: ДОСВІД УКРАЇНИ	85
ТЕЛЕЛИМ Ірина	МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНСТИТУТІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА І БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ У ПРОЦЕСІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	87
БОДЕЛАН Марина	ВПЛИВ ПРОКРАСТИНАЦІЇ НА ПСИХОЛОГІЧНУ БЕЗПЕКУ ОСОБИСТОСТІ	91
КАРАНФІЛОВА Олена, БОНДАР Дар'я	ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА БЕЗПЕКУ ЛЮДИНИ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ	92
КАРАНФІЛОВА Олена, ЧИСТОЄВА Єлизавета	БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ ЯК ГОЛОВНИЙ ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ	95
КАРАНФІЛОВА Олена, ЗЕЛЕНСЬКА Вероніка	ШЛЯХ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО СУСПІЛЬСТВА З ТОЧКИ ЗОРУ СУЧАСНОГО ГУМАНІТЕТУ	98
ЛИСЯК Анастасія	БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ : ЗАХИСТ ГРОМАДЯН ВІД ДІЙ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ТА МАНІПУЛЮВАННЯ ГРОМАДСЬКОЮ ДУМКОЮ	100
ГРУША Анастасія	МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ.....	103
ДІДЕНКО Вікторія	БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ: ЗАХИСТ ГРОМАДЯН ВІД СОЦІАЛЬНИХ РИЗИКІВ І ЗАГРОЗ БЕЗПЕЦІ	106
ПАДУН Софія	СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА В ПИТАННЯХ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ РОЗВИТКУ КРАЇНИ	109
БІЛОРОВСЬКА Альона	БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ ЯК ПРІОРИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ	112
КВАШУК Ольга	БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ В РЕФОРМІ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ЗМІЦНЕННЯ СИСТЕМИ ДОБРОЧЕСНОСТІ	114

Валерій КАРИТКА,
доктор філософії (PhD) у галузі соціології,
Криворізький державний педагогічний університет

МОЛОДІЖНЕ ДОЗВІЛЛЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: ДОСВІД УКРАЇНИ

Російсько-українська війна, яка триває вже більше 10 років (з березня 2014 року), особливо її гаряча фаза, яка розпочалася повномасштабним вторгненням військ Російської Федерації в Україну 24 лютого 2022 року радикально змінила життя української молоді, розділивши його на «до вторгнення» і «після». Як свідчать результати дослідження, проведеного аналітичним центром Cedos і дослідницькою агенцією Info Sapiens за ініціативи та підтримки Представництва Фонду ООН у галузі народонаселення в Україні, Програми розвитку ООН в Україні та Міністерства молоді та спорту України, загалом 82% молодих людей зазначили втрати через війну. Можна припустити, що 18% респондентів, які не зазначили втрат від війни, їх не усвідомлюють або вважають свої втрати незначними порівняно з втратами інших людей, адже стресові та економічні фактори, ймовірно, торкнулися всіх [2]. Молодіжне життя, а особливо дозвілля в умовах війни в Україні зазнало суттєвих змін через руйнації, постійні ракетні атаки та артилерійські обстріли, вимушені обмеження, міграцію, небезпеку і руйнування інфраструктури. Як повідомили представники Міністерства культури та інформаційної політики, унаслідок повномасштабного російського вторгнення в Україні станом на 5 серпня 2024 року зазнали пошкоджень 2024 об'єкти культурної інфраструктури. З них 334 — повністю знищені. Найчисельніша група закладів культури, які зазнали пошкоджень чи руйнувань, — це клубні заклади. Їх постраждало 974 одиниці. Також збитків зазнали: 720 бібліотек; 157 закладів мистецької освіти; 117 музеїв та галерей; 37 театрів, кінотеатрів та філармоній; 16 парків, зоопарків та заповідників; 3 цирки. Найбільше постраждали заклади культури у Запорізькій, Харківській, Сумській областях та в Києві [2].

Не краща ситуація і у спортивній сфері. Як зазначив речник Міністерства молоді та спорту України С.Биков під час круглого столу в «Укрінформі», станом на 13 вересня 2024 року: «За останніми підрахунками, 523 спортивних об'єкти по всій країні пошкоджено або зруйновано вщент. Серед останніх об'єктів – Харківський палац спорту, на території якого було влучання шести ракет,... а для відновлення спортивної інфраструктури знадобиться не менше 300 млн доларів» [1]. Звісно, що знищення культурної та спортивної інфраструктури суттєво обмежило можливості української молоді змістовно відпочивати і займатися спортом.

Між тим, в умовах війни українська молодь, незважаючи на постійні ризики, військові загрози продемонструвала високу адаптивність, і нові форми

дозвілля почали розвиватися на тлі цих складних обставин. основними з них є наступні.

1. Волонтерство та громадська діяльність, яка активізувалася у відповідь на війну, коли багато молодих людей включилися у волонтерську діяльність. Так, як свідчать дослідження, частка молоді, що займається волонтерством, тільки за перший рік війни зросла з 20% до 42% [2]. Молодь допомагає Збройним Силам України, підтримує переселенців, організовує гуманітарну допомогу та бере участь у відновленні пошкодженої інфраструктури. Волонтерство стало новою формою дозвілля, яка об'єднує українську молодь і додає сенсу їхній діяльності під час війни.

2. Культурні та мистецькі ініціативи, які підтримує та реалізує молодь. Це онлайн-концерти, вистави, художні виставки, літературні зустрічі, кінопокази тощо. Війна часто стає темою для творчого самовираження, допомагаючи осмислювати досвід через мистецтво.

3. Онлайн-дозвілля та цифрова взаємодія. У зв'язку з тим, що багато молодих людей переміщені або обмежені у пересуванні, популярними стали онлайн-формати дозвілля. Онлайн-ігри, віртуальні зустрічі, навчальні курси, вебінари і соціальні мережі стали важливими платформами для спілкування та розвитку віртуальних спільнот.

4. Спортивні ініціативи. Попри війну, молодь намагається підтримувати фізичну активність через спортивні заходи. Хоча деякі традиційні спортзали і майданчики були зруйновані або стали недоступними, зростає популярність аматорських пробігів, тренувань у парках, організованих спортивних флешмобів та подій.

5. Психологічна підтримка та реабілітація. Молодіжні групи займаються також питаннями психічного здоров'я. Створюються спільноти для психологічної підтримки, проходять групові онлайн-терапії, семінари та зустрічі для допомоги тим, хто постраждав від війни. Це також стало новим аспектом дозвілля, який допомагає молоді справлятися зі стресом і тривогою.

6. Реконструкція молодіжної інфраструктури. Багато молодіжних центрів та установ адаптуються до нових умов, пропонуючи простори для взаємодії, навчання, розвитку навичок або відпочинку. Деякі з них перетворюються на центри допомоги та інформації для переселенців, що також стало важливою частиною життя молоді.

7. Міжнародні проєкти та обмін досвідом. Українська молодь бере активну участь у міжнародних молодіжних проєктах, обміні досвідом, програмах навчання та розвитку. Це дозволяє не лише зберігати контакти з іншими культурами, а й просувати питання війни на міжнародній арені.

Отже, війна кардинально змінила формати молодіжного дозвілля, але це не зупинило молодих людей від пошуку нових форм активності. Більше того, вона спонукала до взаємодопомоги, творчості та підтримки, що є унікальним досвідом України в умовах війни.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гавриляк І. Уряд назвав кількість спортивних споруд в Україні, знищених у результаті російської агресії Главком. 13 вересня 2024. URL : <https://glavcom.ua/sport/news/urjad-nazvav-kilkist-sportivnikh-sporud-v-ukrajini-znishchenikh-u-rezultati-rosijskoji-ahresiji-1020390.html> (дата доступу 18.09.2024)
2. Вплив війни на молодь в Україні. 2023. Cedos. URL : <https://cedos.org.ua/researches/vpliv-vijni-na-molod-v-ukrayini/> дата доступу 18.09.2024)
3. Заблоцька О. За час великої війни в Україні постраждали 2024 об'єкти культурної інфраструктури. Суспільне. культура. URL : <https://suspilne.media/culture/806879-za-cas-velikoi-vijni-v-ukraini-postrazdali-2024-obekti-kulturnoi-infr> (дата доступу 17.09.2024)

Ірина ТЕЛЕЛИМ,
кандидат політичних наук,
Одеський державний університет внутрішніх справ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНСТИТУТІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА І БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ У ПРОЦЕСІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Тема боротьби з корупцією є надзвичайно актуальною для багатьох країн, зокрема для України та Республіки Молдова, які активно працюють над реформами задля європейської інтеграції. Важливість цього питання підкреслюється не лише соціальними та економічними наслідками корупції, але й її впливом на політико-правову стабільність держав та їхню здатність досягти високих стандартів управління, що вимагаються Європейським Союзом. Перед нами стоїть завдання обговорити ключові аспекти антикорупційної реформи, зокрема судову реформу, електронне урядування, прозорість державних фінансів та ефективність антикорупційних органів.

Тези присвячені тому, як модернізація державних інституцій, підвищення їхньої прозорості та підзвітності сприятимуть не лише боротьбі з корупцією, а й зміцненню довіри громадян до влади та наближенню до європейських стандартів. Розкриття кожного пункту в контексті модернізації інститутів державної влади України та Республіки Молдова і боротьби з корупцією у процесі інтеграції до Європейського Союзу є важливим аспектом успіху реформ. Нижче розглянуто кожен із пунктів більш детально:

Незалежна судова система є критично важливою для будь-якої країни, оскільки вона забезпечує верховенство права, захист прав людини і громадянських свобод, а також справедливе та об'єктивне правосуддя. Її роль виходить далеко за межі судочинства, впливаючи на політичну, економічну та соціальну стабільність держави.